

ZNANOST IN TEHNOLOGIJA

Sunita Williams: Luna bo test, da bomo pripravljeni na Mars

Vitanje, 14. 01. 2026 06.00 • pred eno minuto • 6 min branja •

AVTOR:
[Maja Pavlin](#)

Slovenijo je znova obiskala Nasina astronautka slovenskega rodu Sunita Williams. Osemdnevna misija na Mednarodni vesoljski postaji se je minulo leto spremenila v skoraj devetmesečno bivanje v vesolju. Ob obisku domovine svojih prednikov je spregovorila tudi o tem, pa o pomenu vstopa Slovenije v Evropsko vesoljsko agencijo in novi vesoljski tekmi, ki se bije za Luno. Sama sicer meni, da je "zdrava konkurenca" le spodbudna.

Iz 24UR: Leše - rojstni kraj prababice Sunite Williams

 VEČ VIDEOVSEBIN

Iz 24UR: Leše - rojstni kraj prababice Sunita Williams

Iz 24UR: Slovenijo obiskala Sunita Williams

Domovine svojih prednikov ni obiskala prvič, je pa lahko tokrat iz prve roke opisala svojo zadnjo izkušnjo na Mednarodni vesoljski postaji ISS, ko je **Sunita Williams** v vesolju preživela kar devet mesecev. Načrt seveda ni bil takšen, šlo je za testni polet, ki bi moral trajati le malce več kot teden dni.

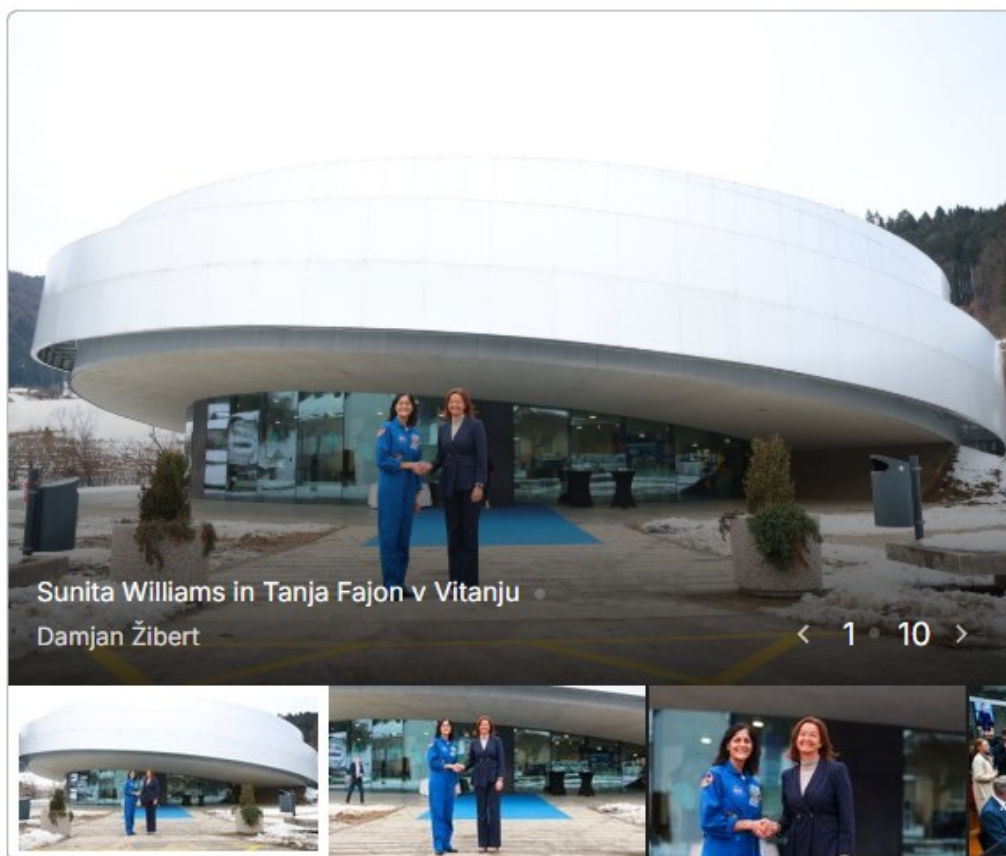
Sunita Williams v vesoljskem centru Noordung • FOTO: Damjan Žibert

In kaj ji je v teh dolgih mesecih v brezmejnem prostranstvu nad Zemljo pomagalo? *"Mislim, da sem moč in trmo dobila po materini slovenski strani. Lotila sem se dela, iz situacije pa sem skušala izvleči najboljše,"* je povedala.

Devet mesecev ločena od družine, a bilo je tudi 'spektakularno'

A najtežje je bilo, da je bila ločena od svoje družine, je dejala, čeprav je bila ta glede celotnega zapleta zelo spodbudna. Dejali so ji namreč, naj se zabava: *"Vedno sem rada v veselju, svoje izkušnje pa lahko delim tudi z drugimi."* Kot fizično in psihično najtežji del tovrstnih odprav pa je označila vesoljske sprehode, ko jo od vesoljske prostranosti loči le astronautska obleka.

Ob tem pa je razkrila tudi, kaj jo je v vesolju, ki ga je sicer obiskala že večkrat, najbolj fasciniralo. In zgodilo se je prav med nepričakovano dolgo zadnjo odpravo. *"Ena od resnično neverjetnih prednosti tega, da smo na ISS ostali dlje časa, je bila, da smo lahko videli neverjeten severni sij. Vesoljska postaja je letela naravnost skozenj. Vse te rdeče in vijoličaste barve - bilo je spektakularno. Česa takšnega nisem doživela še nikoli,"* je orisala.

V vseh teh mesecih ji tako v vesolju ni bilo nikoli dolgčas. Delo astronauta pa je označila za ekipni šport, z drugim astronautom, ki je z njo več mesecev preživel v vesolju, **Butchem Wilmorom** pa sta se po njenih besedah zelo dobro zavedala, da morata v tem času

opraviti delo celotne ekipe. *"V vseh teh mesecih sva imela tako res veliko opravil in nama resnično ni bilo nikoli dolgčas,"* je dejala.

PREBERI ŠE

Kapsulo, v kateri sta se na Zemljo vrnila Sunita in Butch, obkrožili delfini

In četudi se zdi, da med poletom živijo v svojem malem mehurčku - praktično v povsem svojem svetu - pa od dogajanja na Zemlji niso povsem odrezani. Možnost imajo namreč telefonskih klicev, prav tako berejo novice, čeprav z rahlo zamudo.

"Nismo torej popolnoma odklopljeni, ampak lahko si, če to želiš. V nekaterih obdobjih, na primer ko smo se pripravljali na vesoljske sprehode, res nisem hotela biti

pozorna na to, kaj se dogaja na Zemlji, saj sem se želela povsem osredotočiti na svojo nalogo," je povedala.

Občasen odklop pa priporoča tudi drugim: *"To je prijetna sprememba tempa, ko nisi ves čas tako povezan in ujet v distrakcijah drugih stvari in informacij."*

Kako bodo ljudje, ko bodo odšli na Luno ali Mars, ostali v formi?

Na Zemljo bi se morala Williamsova vrniti poleti 2024, namesto tega pa je na trdnih tleh znova pristala marca lani. A po tako dolgem poletu v breztežnostnem prostoru tudi vrnitev ni tako preprosta. Atletska pripravljenost je pomembna že za samo preživetje v vesolju in vesoljske sprehode, prav tako pa tudi za ponoven vstop v gravitacijsko območje našega planeta.

99

V torek je Sunita Williams z zunanjo ministrico Tanjo Fajon obiskala vesoljski center Noordung v Vitanju.

<https://www.24ur.com/novice/znanost-in-tehnologija...>

5 / 9

V četrtek bo obiskala tudi Nordijski center Planica in tamkajšnji laboratorij za gravitacijsko fiziologijo Inštituta Jožef Stefan, ki v sodelovanju z Evropsko vesoljsko agencijo (ESA) proučuje prav vpliv mikrogravitacije na človeško telo.

Kot je povedala, je del rehabilitacije po vrnitvi, tudi fitness oprema, del katere imajo tudi na vesoljski postaji. *"Moramo ohraniti telesno pripravljenost. Vsak dan v vesolju namreč zmanjšuje gostoto kosti, mišična masa izginja, saj telo ni pod nenehno gravitacijo, kot je na Zemlji. Zato je imeti takšno opremo res neverjetno,"* je dejala ter dodala, da prav ta pomaga, da se na Zemljo vrnejo precej močni.

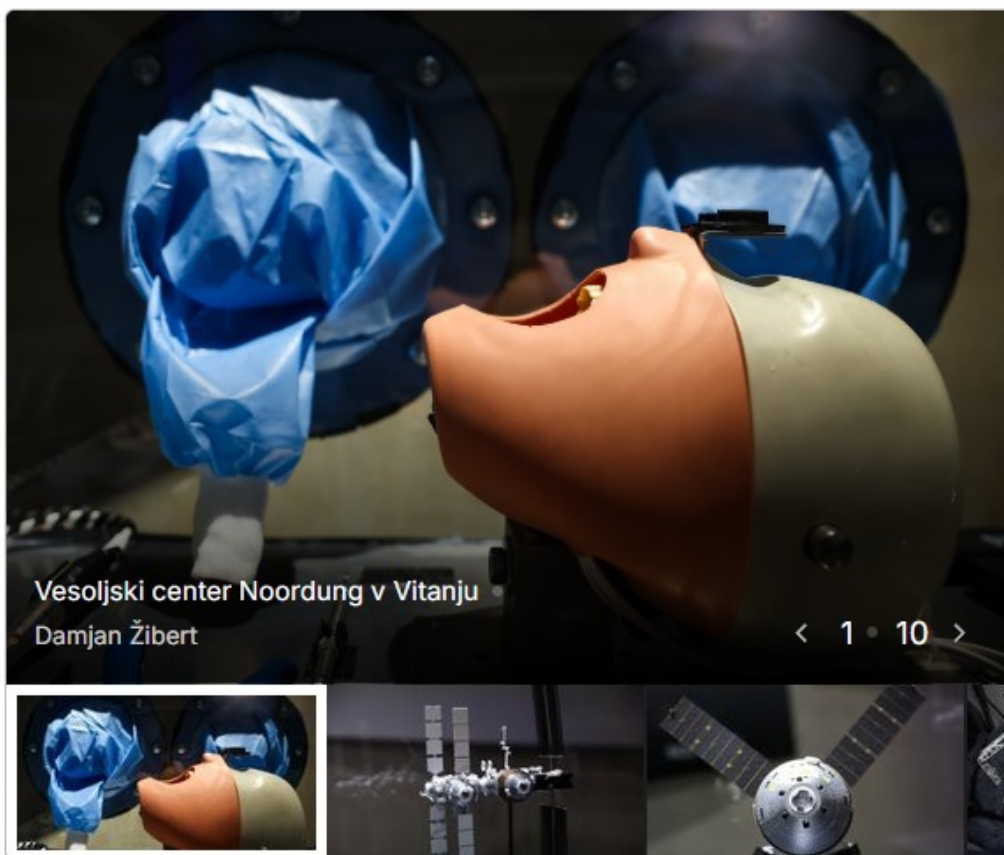
Izziv bodo medtem po njenem predstavljala manjša vesoljska plovila, ko se bo človeštvo vrnilo na Luno in ko bomo poleteli na Mars. *"Kako bomo torej naredili vadbeno opremo, ki se bo prilegala v manjše vesoljsko plovilo? Ti kosi opreme so namreč precej veliki. Delati bomo morali na prehrani in vadbi ter ugotoviti, kako bodo ostali ljudje, ki bodo odšli na Luno ali Mars, ostali v dobri formi, da bodo lahko opravljali delo, za katerega*

bodo tam," je poudarila.

'Vsi skušamo priti na Luno'

Med državami medtem trenutno poteka prav "vesoljska tekma" za Luno. Tako Rusija kot ZDA želita namreč na tem našem edinem naravnem satelitu zgraditi nuklearko. Astronavtka je dejala, da vseh načrtov sicer ne pozna, da pa je njihov cilj zagotovo vrnitev na Luno *"in tam ostati trajnostno, da se lahko učimo in jo bolje razumemo"*.

"To bo testni poligon, ki nam bo prinesel največ znanja, ko bomo sčasoma odšli tudi na Mars," je dejala. Strinja se, da med državami obstaja nekakšno tekmovanje: *"Menim, da je to dobro, saj spodbuja napredek. Ne skrbi me."*

V teku je že program Artemis, za katerega upa, da bo izstreljen prihodnji mesec. *"Takrat bomo dobili vesoljsko plovilo, ki bo krožilo okoli Lune v drugačni orbiti kot v preteklosti, kar je*

<https://www.24ur.com/novice/znanost-in-tehnologija...>

7 / 9

nekoliko težje," je razkrila.

"Vsi torej poskušamo priti na Luno. Imeli smo že vesoljska plovila, ki so pristala bližje južnemu polu, čeprav ne vedno pokonci. Z vsakim poletom se učimo in verjamem, da nas, ko med seboj delimo informacije, kot ljudi samo še bolj zavezuje, da delamo pravo stvar," še meni.

PREBERI ŠE

Astronavtka slovenskih korenin Sunita Williams znova v Sloveniji

Slovenija se je sicer prav lani uradno pridružila ESA, kar ocenjuje kot pomemben mejnik. Po njenih besedah je vidno, da je vse več držav, ki želijo biti vključene v vesoljsko skupnost. *"Z odprtimi rokami sprejemamo vse, ki se pridružujejo in sodelujejo. Za to smo hvaležni. Menim namreč, da mora biti prihodnost prav takšna,"* je dodala.

'Čas je, da vesolje obišče astronaut iz Slovenije'

Poudarila je tudi, da je življenje polno preizkušenj in stisk, a življenje zaradi tega ne sme obstati. *"Če si malo trmast, kot znajo biti Slovenci, lahko narediš vse, kar si želiš,"* je prepričana. Ta nasvet pa na srce polaga tudi mladim. Četudi se načrti spremenijo, morajo namreč iz izkušnje potegniti kar največ: *"Nisem načrtovala, da bom postala astronautka, a menim, da lahko to dosežeš le tako, da si v svojih željah neomajen."*

Vesoljski center Noordung v Vitanju • FOTO: Damjan Žibert

Svojo zgodbo zato deli tudi z upanjem, da bi za vesolje in znanost navdušila čim več ljudi, jih spodbudila, da se ji pridružijo pri raziskovanju vesolja. *"Štirje astronauti so slovenskega porekla, zato je čas, da tudi Slovenci pošljejo enega od svojih v vesolje,"* pravi. Med svojim obiskom bo sicer obiskala tudi dve ljubljanski fakulteti ter **Univerzo v Novi Gorici**, že včeraj pa je nastopila v Vitanju, kjer je dvorano vesoljskega centra Noordung napolnila z množico mladih obrazov.

Zato tudi ni čudno, da med najpomembnejšimi lastnostmi izpostavlja prav radovednost. *"Tako v vesolju kot tudi sicer pri izvajanju znanstvenih poskusov, je radovednost izjemno pomembna, zato je morda včasih celo boljše, da se v raziskovanje in poskuse ne podajamo z določenimi pričakovanji, temveč da zgolj opazujemo. Na ta način lahko odkrijemo nekaj, česar nismo pričakovali."*

Tudi vizionarji preteklosti so si, kot je še izpostavila, drznili sanjati in se domislili idej o življenju v vesolju že dolgo preden je bila ta možnost sploh odkrita.

 SORODNI ČLANKI